

Prof. Ing. arch. BEDŘICH ROZEHNAL DrSc.

* 2. 6. 1902 – † 11. 6. 1984

Můj tatínek Bedřich Rozehnal se narodil 2. června 1902 ve Střebětíně u Letovic, od jeho narození uplyne letos 100 let.

Dětství prožil v Letovicích, kde žil od šesti let po úmrtí otce u svého dědečka a kde navštěvoval obecnou školu a tři třídy měšťanské školy. Pak přechází do české reálky v Brně a v roce 1922 zahajuje studium architektury na České vysoké škole technické v Brně, kde byli jeho profesory Adolf Liebscher, Jiří Kroha, Emil Králík a další.

Už během studií si na živobytí vydělával, nejprve dva roky na obecných školách jako učitel (např. ve Svitávce u Brna), další roky do ukončení studií pracoval nejdříve jako kreslič, pak jako projektant na projekčním oddělení Zemské správy a v projekčních kancelářích Arch. Stanislava Kučery a Vladimíra Fischera.

V roce 1931 složil druhou státní zkoušku z architektury a pozemního stavitelství v ateliéru prof. Jiřího Krohy státnicovou prací, kterou byl návrh kolektivního domu. V roce 1931 se účastnil – ještě jako pracovník Fischerovy projekční kan-

celáře – projekce Úrazové dělnické pojišťovny na Ponávce v Brně. Další nemocnici, kterou byla onkologická léčebna „Dům útěchy“ na Žlutém kopci v Brně už projektoval samostatně.

Na svých studijních cestách v Německu, Švýcarsku, Belgii, Rakousku, Anglii a Francii navštívil i Corbusiérův ateliér a v roce 1933 navštívil i známé evropské radiology – profesora Roussyho a Marii Curie-Sklodowskou.

Brněnský Dům útěchy znamenal úspěch a přinesl mu nabídky dalších zdravotnických projektů pro Zemskou hospodářskou a politickou správu a tak vykročil na dosud neprobádanou cestu stavitele nemocnic. Tomuto oboru se pak věnoval celý další život a stal se v dalších letech jeho průkopníkem.

Velmi osobním důvodem pro nastoupení této cesty byl i hluboký citový vztah k dívce, která zemřela ve velmi mladém věku na TBC. Návštěvy v nemocnicích v té době přinesly Rozehnalovi přímé poznatky ze života pacientů, ale i znalost ná-

zorů a přátelství mnoha lékařů a přivedly jej k přesvědčení, že právě v tomto oboru je nutno něco udělat pro celkové zlepšení pracovních podmínek lékařů i lidských a osobních podmínek pacientů.

Rozeznala – architektka nejvíce ovlivnil funkcionalismus a snad největší vliv na jeho názory měl svým pojetím významný francouzský architekt Le Corbusière svým pojetím stavby na pilotách, sešpětím se zelení, volným půdorysem staveb, volným průčelím, pásovými okny. Všechny tyto prvky můžeme najít v Rozeznalových stavbách nemocnic.

V roce 1936 vznikají první projekty nemocnice v Hodoníně (které jsou realizovány až po válce), v roce 1937 projektuje Rozehnal nemocnici v Novém Městě n. M., která je dostavěna v roce 1940. V roce 1938 projektuje zemskou porodnici v Brně, zastavovací plán nemocnice v Třebíči, hlavní a izolační pavilon v Dačicích, některé části nemocnice v Jihlavě a některé části nemocnice v Kyjově (tato nemocnice byla pak dokončena za ame-

Dětská nemocnice v Brně – současný stav, © František Maršálek

rické pomoci U.N.R.A. a byla uvedena do provozu v roce 1946).

V roce 1945 byl Rozehnal vyzván, aby se stal profesorem Vysokého učení technického v Brně. Pod jeho vedením vystudovala řada významných architektů, jeho žáci ho milovali, vážili si jeho názorů a hlásili se vždy k němu pak i v nejhorších obdobích jeho života.

V té době projektoval dětskou klinickou nemocnici v Brně – Černých polích, která se stala jednou z jeho nejznámějších staveb. Projektuje rovněž řadu škol, tělovýchovných zařízení, vysokoškolské areály.

V roce 1956 se stává doktorem technických věd a je vyznamenán řádem „Za zásluhy o výstavbu“.

V roce 1960 se stává obětí inscenovaného procesu a je odsouzen k 4 rokům vězení na Pankráci v Praze. Typická pro tuto komunistickou dobu je skutečnost, že den před procesem se z budovy soudu ztratily všechny originály dokumentů, které vyvracely obžalobu. Rozehnal ale nepřestává pracovat ani ve vězení a v tzv. „Basaprojektu“ projektuje jako vězeň např. drůbežářský kombinát v Xaverově a Výzkumný ústav motorových vozidel v Praze (oba projekty byly realizovány).

V době věznění je v zahraničí oceněna jeho dosavadní projekční práce a v knize A. Dorgella „Modern European Architecture“ je dětská nemocnice v Brně uváděna jako jediné poválečné dílo moderní československé architektury.

Po návratu z vězení nabízí univerzita v Brně Rozehnalovi místo vědeckého pracovníka a umožňuje mu založit v roce 1966 Kabinet životního prostředí. V roce 1968 se uskutečňuje výstava jeho celoživotního díla v anglickém Liverpoolu. V témže roce je rehabilitován. Až do roku 1973, kdy byl penzionován, vytváří několik variant univerzitního města v Brně – Bohunicích, ale také v Bratislavě. Posledním pracovištěm se stává projekční kancelář v rámci KÚNZ v Brně, kde pracuje na konceptech zdravotnických zařízení až do své smrti v roce 1984. Poslední prací, která zůstala nedokončená na jeho pracovním stole, je rodinný dům pro rodinu s tělesně postiženým a na vozík připoutaným členem.

Za svého života mohl uskutečnit jen 81 ze svých více než 260 projektů.

V roce 1992 se uskutečnila v Brně souborná výstava k Rozehnalovým nedožitým devadesátým narozeninám a byla vydána publikace o jeho životě a díle. V předmluvě katalogu k této výstavě napsal prof. Vladimír Šlapeta:

„Dílo Bedřicha Rozehnala je monumentální, komorní i lyrické zároveň. Myslenková hodnota těchto prací nebyla v oblasti zdravotnických staveb v československé architektuře dosud překonána.“

V roce 2000 byla Bedřichu Rozehnalovi, jako prvnímu architektovi vůbec, udělena in memoriam pocta České komory architektů, kde se uvádí:

Česká komora architektů vzdává poctu osobnostem v oboru, které se výrazně zapaly svojí prací a mravností do moderní historie architektury.

Pocta může být udělena žijícím nebo zemřelým tvůrcům architektury, teoretikům a pedagogům.

Nemůže být udělena těm, kteří se podíleli na upevňování fašistického nebo komunistického režimu.

Jména poctěných architektů, teoretiků a pedagogů budou zapsána v knize osobností České komory architektů.

Nejpevněji a nesmazatelně jsou jeho jméno, práce, láska a krásné lidské vlastnosti zapsány v paměti členů rodiny, přátel i jeho žáků. Děkuji všem, kteří ho znali a měli rádi, za vzpomínku v den stého výročí jeho narození.

Ing. arch. Eva Rozehnalová, dcera